

2023

GHID pentru Grădina Școlii

**Etape de lucru
recomandate pentru
înființarea unei
grădini școlare**

Fundația Eutopia Gardens

Cuprins

Introducere

1. Cum se începe și cum se menține o grădină școlară

- Cine este implicat
- Stabiliți obiectivele grădinii
- Cum se asigură sustenabilitatea

2. Proiectarea grădinii

- Condiții de luat în considerare
- Configurați spațiul grădinii
- Stabiliți designul

3. Calcul materiale necesare. Finanțare

4. Îndrumări pentru grădinăritul cu elevii

- Principii și metode
- Folosirea resurselor locale
- Economia circulară
- Îmbunătățirea biodiversității
- Începeți ușor și dezvoltați treptat

5. Întreținerea grădinii

- Întreținerea pe timpul școlii
- Întreținerea în timpul verii

Concluzii

Introducere

Fundația Eutopia Gardens inițiază programul Grădinile Școlare ca instrument educațional și de învățare experiențială. Credem că Grădina Școlară poate servi drept *sală de casă vie* care educă și inspiră elevi de toate vârstele. Grădina e locul unde copiii pot fi ei înșiși. Prin minunata sinergie natură-învățare-joacă, ideile copiilor înfloresc, creativitatea lor se dezvoltă. Învățarea împreună în natură ajută la conturarea unor personalități umane mai armonioase, dezvoltând:

- capacitatea de muncă fizică, copiii învățând poziții adecvate pentru a efectua lucrări de grădinărit, care în cele din urmă se aplică la multe alte activități fizice lucrative;
- aptitudini sociale precum comunicarea, abilitatea de a lucra în echipă, simțul comunității, aprecierea celorlalți și a opiniilor acestora;
- deprinderea de a observa, care este deprinderea fundamentală necesară oricărui om, de la omul de știință, la un bun gospodar, la fermier sau grădinar;
- deschidere, curiozitate, gândire critică, răbdare și flexibilitate, s.a.

Prin Programul Grădinile Școlare acordăm unităților de învățământ, în mod gratuit, parcele de teren a câte 500 mp (în limita a 21 de parcele), în cadrul Parcului Eutopia (24.5ha), pentru desfășurarea de activități de grădinărit. Aici elevii pot veni însoțiți de profesori, părinți și/sau alte persoane care pot să-i ghideze în activitate.

Rezultatele obținute: legume, fructe, plante aromatice, flori, semințe și eventual produsele obținute din acestea (prin deshidratare, prelucrare termică, mixare, măcinare, extracție de ulei, s.a.) pot fi valorificate la bucătăria școlii, pot fi duse acasă, sau comercializate cu sprijinul nostru sau prin alte căi, după preferință.

Copiii nu vor învăța doar despre grădinărit, ci și despre munca în echipă, despre responsabilitate, sustenabilitate, despre nutriție, sănătate, reciclare s.a. Ulterior unii vor putea chiar să-și determine familiile să-și creeze propria grădină urbană (în curte, pe treasă/acoperiș), să adopte un stil de viață mai sănătos.

Înființarea unei grădini școlare este o călătorie cu mulți pași. Din fericire, mulți alții au parcurs deja acest drum. Următoarea listă include cinci pași cheie recomandați de profesori și părinți cu experiență în gestionarea grădinilor de succes. Prezentul ghid se concentrează în principal pe subiecte pe care le considerăm esențiale pentru succesul pe termen lung al unei grădini școlare. Nu elaborăm detaliile grădinăritului în sine, deoarece informațiile despre acest lucru sunt disponibile pe scară largă.

Sperăm că acest ghid va fi util atât pentru începătorii în ale grădinăritului, cât și pentru grădinarii deja experimentați. Urăm tuturor grădinărit fericit!

Mihaela-Aurora Buzatu
Președinte Fundația Eutopia Gardens

1. Cum se începe și cum se menține o grădină școlară?

Încă de la începutul proiectului de înființare a grădinii școlare trebuie luate în considerare câteva aspecte-cheie. E important să:

- Înființați o echipă de coordonare a Grădinii
- Definiți obiectivele principale: ce doriți să obțineți, care sunt prioritățile? Bineînțeles, suntem în favoarea unei grădini cu conținut comestibil (legumele, fructele, plantele aromatice), nu ornamental.
- Țineți minte că este mai bine să începeți cu puțin și să creșteți treptat, în concordanță cu experiența și sprijinul primit (de la părinți, voluntari, s.a.)
- Căutați ajutor și asistență printre specialiștii horticoli din zonă.
- Pregătiți un plan - acțiuni bine definite și implicarea părților interesate. Pentru a aborda aceste probleme, vă recomandăm să implementați o analiză SWOT pentru proiectul dumneavoastră de grădină.

Cine este implicat?

Pentru o grădină școlară, succesul pe termen lung poate fi garantat numai dacă se implică suficiente persoane, dispuse să își împartă responsabilitățile. Formarea unei echipe coordonatoare de la începutul procesului va oferi grădinii longevitate și va ajuta la prevenirea epuizării membrilor.

Posibil ca unii profesori să îmbrățișeze proiectul, alții să îl respingă, temându-se de munca suplimentară și de „complicații”, în timp ce alții pot fi mai degrabă neutri. Ar trebui să se precizeze încă de la început că implicarea în proiect este opțională, proiectul fiind destinat profesorilor care se simt atrași de această idee. Nivelul de implicare poate, desigur, să crească treptat, deoarece școala dezvoltă, cu timpul, mai multe experiențe. Cu cât experiențele pe care le vor avea profesorii vor fi mai pozitive, cu atât mai mult ceilalți vor fi motivați să se alăture proiectului.

O recompensă a celor implicați în coordonarea grădinii ar fi faptul că aceștia pot dispune, pentru ei și familiile lor, de un loc de relaxare (în grădină și în întregul Parcul Eutopia) în weekend-uri și vacanțe.

De obicei profesorii care inițiază grădină școlii și o dezvoltă sunt profesori de științe naturale, în special biologi. Cu toate acestea, printre inițiatori ar putea fi și profesori din multe alte domenii care ar putea să nu pară legate în mod particular de grădinarit.

Uneori este posibil să se beneficieze și de sprijinul părinților. Aceștia pot să ofere ajutor voluntar sau chiar să contribuie cu anumite materiale. În funcție de abordare și de necesități, e de dorit să implicăm părinții chiar de la început sau să oferim o oportunitate pentru acest lucru într-un moment ulterior.

Stabiliți obiectivele grădinii

După înființarea echipei, determinarea obiectivelor este un pas important. Când ați decis participarea la Programul Grădinile Școlare, probabil ați avut în vedere mai multe motive, dintre care cele mai comune pot fi:

- **Să oferiți elevilor învățare practică în aer liber**
Grădina îi ajută pe profesori să ofere elevilor lor învățare din viața reală. Mediul practic completează lecțiile despre ciclurile de viață ale plantelor și insectelor, împreună cu activități experiențiale.
- **Să obțineți legume și fructe pentru bucătăria școlii**
Puteți folosi Grădina Școlii pentru a îmbunătăți prânzul elevilor sau pentru alte programele de servicii alimentare. Verdețurile proaspete, roșiile, castraveții și multe altele pot ajunge în bucătărie sau în barul de salate din cantina școlii.
- **Să puteți trimite fructe și legume proaspete acasă la elevi**
În unele cazuri (locație departe de o piață, lipsă de timp sau resurse a părinților pentru a face aprovizionare de calitate), copiii nu au acces la produse proaspete. Grădina Școlii poate oferi șansa de a experimenta gustul legumelor crescute natural, bunătatea fructelor proaspete, ajunse la maturitate pe plantă și nu în mijlocul de transport.
- **Să contribuiți la reducerea risipei alimentare**
Adăugarea unui sistem de compostare în Grădina Școlii îi ajută pe copii să învețe despre procesul de descompunere și eliminarea risipei alimentare. Puteți chiar încuraja profesorii și elevii să aducă de acasă resturi alimentare, pentru a începe cu adevărat procesul.
- **Să puteți oferi un spațiu terapeutic copiilor, tinerilor adulți, dar și profesorilor**
Grădinile sunt spații liniștite, de vindecare, unde mulți își pot găsi odihnă și răgaz din lumea din jurul lor. Multe programe terapeutice oferă grădini pentru abilitățile lor de vindecare.

Identificarea obiectivelor primare și secundare pentru grădina dvs. vă va ajuta să determinați ce dimensiune să alocăți culturilor și ce stil de grădină ar fi adecvat acestor necesități. Odată ce aveți o idee despre direcția grădinii, luați în considerare următoarele întrebări pentru a vă îmbunătăți viziunea:

1. **Cine va folosi grădina?** Ce niveluri de clasă vor petrece timpul în grădină? Cum vor folosi spațiul? Puteți atribui câte un strat pentru fiecare clasă sau puteți împărți starturile pentru mai multe săli de clasă.
2. **Cât de des vor folosi elevii grădina?** Procesele biologice au loc permanent în grădină – nu doar în timpul plantării și al recoltării. Încercați să aduceți elevii să viziteze grădina săptămânal în timpul sezonului de grădinărit și mai rar atunci când lucrurile sunt latente. Chiar și în iarna, când grădina pare să doarmă, mai sunt lecții de învățat. Vizitele regulate îi vor ajuta pe copii să dezvolte o conexiune cu spațiul.

3. **Cine va fi responsabil de programare?** Cineva din comitetul grădinii, de obicei un profesor, va trebui să supravegheze calendarul vizitelor claselor. Prea mulți copii în grădină deodată pot diminua plăcerea experienței.
4. **De cine altcineva este nevoie pentru îndeplinirea obiectivelor?** Dacă planul este să oferiți cantinei școlii legume proaspete pentru o parte a anului, va trebui să vă planificați activitățile în jurul perioadelor propice pentru plantare/însămânțate și recoltare. Puteți consulta experții cu care Fundația Eutopia Gardens colaborează sau alți experți locali, pentru a obține informațiile necesare.

Cum se asigură sustenabilitatea

O modalitate bună de a planifica proiectul este de a organiza un atelier de analiză SWOT - pentru a identifica punctele tari, punctele slabe, oportunitățile și amenințările pentru proiectul dumneavoastră de grădină. Prin acest proces veți fi capabili să identificați și să vă gândiți la numeroase aspecte pe care le puteți lua în considerare în mod corespunzător în procesul de planificare. Dacă nu sunt identificate la timp, unele probleme (sau chiar amenințări) pot provoca perturbări în etapele ulterioare de implementare, în timp ce altele (oportunități) nu vor mai putea deveni profitabile. Cu multe alte persoane care participă la procesul de analiză SWOT, există șanse mai mari ca aceste probleme să fie identificate în timp util.

Acest lucru poate părea puțin complicat, dar nu este sau, cel puțin, nu trebuie să fie. Dacă nu ați făcut anterior o analiză SWOT, puteți solicita ajutor nostru.

Un SWOT nu este totuși o necesitate; în școlile mai mici poate fi suficientă o discuție serioasă. Cu toate acestea, chiar și o astfel de discuție poate fi formulată în modul SWOT.

2. Proiectarea grădinii

Proiectarea grădinii școlare poate fi realizată de un grup de profesori dedicați sau se poate apela la un expert care ar putea oferi sprijin pentru acest proces. Elevii pot intra în proiect chiar de la început sau doar când se află în stadiul de construcție.

Condiții de luat în considerare

Planificarea grădinii trebuie să țină seama de dimensiunile parcelei școlare acordate în Parcul Eutopia, care sunt, pentru fiecare școală, de aproximativ 10mx50m.

Alte condiții de luat în considerare:

- **Lumina solară. Analiza zonelor însorite/umbrite**
Locațiile alocate grădinilor școlare în Parcul Eutopia beneficiază de amplasament însorit pe tot parcursul zilei. Disponibilitatea luminii solare este criteriul principal pentru o grădină. De ce considerăm acest aspect cel mai important? Deoarece este greu să se

compenseze lipsa de lumină solară, în timp ce poate fi mai ușor să se îmbunătățească alte condiții mai puțin optime, cum ar fi, de exemplu, calitatea solului.

În timp ce salata verde are nevoie de aproximativ 4 ore de lumină solară în fiecare zi, grădina are în mod ideal 7-8 ore de lumină solară pentru a găzdui cea mai largă gamă de fructe și legume. Elementele înalte se va amplasa corespunzător.

- **Calitatea solului**

Calitatea solului în Parcul Eutopia este adecvată horticulturii, după cum se poate vedea în zona ornamentală, unde plantele au evoluat bine. Zona alocată grădinilor școlare este în prezent o zonă de câmpie/pajiște unde, pentru a obține recolte deosebite, recomandăm cultivarea în paturi înălțate, în care solului să fie îmbunătățit prin adăugarea de compost și îngrășăminte organice.

- **Disponibilitatea apei. Stabilirea modului de udare**

Programul are în vedere asigurarea accesului la apă și curent electric al grădinilor. Fiecare parcelă dispune de un racord la o conductă de apă (provenită dintr-o pânză freatică de adâncime). Utilizarea paturilor înălțate elimină posibilitatea excesului de apă datorită ploilor abundente. Puteți alege udarea manuală, cu apersoare supraterane sau crearea unui sistem de irigare automatizat (cu senzori de umiditate și temperatură).

Configurați spațiul grădinii

Luați în considerare următoarele:

- **Proiectarea spațiului funcție de obiectivele stabilite**

Dacă v-ați propus să obțineți legume pentru nevoile școlii, stabiliți câte starturi înființați. Dacă doriți să cultivați și pomi și arbuști fructiferi, stabiliți unde îi amplasați pentru ca straturile de legume să nu fie umbrite. Stabiliți care este cel mai bun mod de a împărți spațiul de care dispuneți și de ce alte articole (coș de compost, magazie pentru scule, mese sau bănci pentru ghiveci, spaliere etc.) aveți nevoie. Această analiză vă va ajuta să configurați în mod optim spațiului și să stabiliți ce mai e necesar să conțină acesta.

- **Stabilire tipuri de straturi folosite**

Există două moduri de a cultiva legumele: în straturi formate direct în solul grădinii sau în paturi înălțate. Grădinile școlare utilizează de regulă paturi înălțate deoarece facilitează controlul buruienilor și sunt accesibile pentru toate vârstele și abilitățile. Alte beneficii ale paturilor înălțate includ flexibilitatea, reținerea bună a umidității și capacitatea de a adăuga rame/ răsadnițe reci sau protecție cu ajutorul unor semicercuri acoperite cu folie, după cum este necesar, pentru a prelungi sezonul de vegetație.

Pot avea o varietate mare de înălțimi, lățimi și lungimi, dar în majoritatea cazurilor lățimea straturilor utilizate este de 90-100 cm, astfel încât copiii să poată ajunge în centrul stratului, fără a se sprijini pe sol. Cutiile necesare paturilor înălțate nu au fund și se așează direct pe sol. Paturile înălțate sunt utilizate și în sistemul biointensiv, unde se obțin și cele mai satisfăcătoare rezultate.

În ambele cazuri, straturi direct în sol sau paturi înălțate, e important să existe un mediu de cultivare de bună calitate. Puteți completa cu pământ suplimentar sau compost pentru a spori calitatea solului. Cele mai bune surse de nutrienți organici sunt compostul finit și gunoiul de grajd bine putrezit (de cel puțin doi ani). Puteți începe grădina prin crearea de starturi în sol, urmând ca în timp să creați starturile înălțate

- **Adaugarea de elemente verticale în grădină**

Pentru a profita la maximum de spațiu, puteți adăuga elemente verticale: spaliere pe paturile înălțate, jardiniere de diferite dimensiuni atârinate de garduri, structuri de tip turn. Asigurați-vă că plasați elementele verticale astfel încât să nu umbrească straturile din spatele lor.

Stabiliți designul grădinii

Posibilitatea de a colabora cu un designer de grădină este adesea limitată din cauza unui buget strict, dar poate fi și o modalitate de a economisi costuri pe termen lung.

O grădină școlară este formată din mai multe elemente. Întrebați-vă unde să localizați straturile și cum să le plasați, ce alte elemente vor compune grădina școlii dvs.

Componenetele tipice unei grădini școlare sunt:

Descriere obiectiv	Componentă a grădinii
Zonă pentru cultivare legume	Paturi înălțate, straturi direct în sol
Zonă pentru flori anuale și perene	Straturi pentru fluturi și polenizatori
Spațiu pentru semănat și plantat în ghivece, salvat semințe, s.a.	Suporturi, mese
Zone plante fructifere	Livadă, bolți, spalire viță de vie
Irigare	Furtunuri, irigare prin picurare, aspersoare aeriene...
Spații protejate pentru prelungirea sezonului de vegetație, obținere răsaduri	Sere, solarii, răsadnițe
Spațiu pentru depozitare unelte, recipiente, semințe	Magazie
Loc de compostare	Recipiente de compost
Zonă spălare	Chiuveță pentru spălare mâini, recoltă, curățat unelte
Obiective speciale	Hotel insecte, albine, iaz, căsuțe pentru păsări...
Zonă de ședere suficient de mare pentru a găzdui o clasă de elevi	Bănci, sisteme de acoperire (pentru adăpost în condiții meteorologice mai puțin favorabile).

3. Calcul materiale necesare. Finanțare

După stabilirea designului grădinii, luați în considerare ce materiale sunt necesare.

- **Lemn sau plastic?**

Dacă grădina va conține paturi înălțate, stabiliți din ce material vor fi acestea. Deși lemnul tratat durează mai mult decât lemnul netratat, este acoperit cu substanțe chimice care se pot scurge în sol și pot fi absorbite de plante. Paturile din plastic reciclat sunt realizate din plastic HDPE solid, care este sigur pentru grădinărit, nu va putrezi și este foarte durabil, dar sunt mai scumpe. Paturile de cedru sunt frumoase și rezistente la putrezire în comparație cu alte lemne, iar unele chiar vin cu un tratament natural, pe bază de silice, care este sigur și netoxic. Tratamentul îmbunătățește longevitatea atunci când este aplicat în interiorul patului. Puteți opta și pentru căpușirea interioară a cutiilor din lemn cu folie (soluției mai ieftină).

- **Mediu de cultivare**

Pentru a obține recolte bune, solul trebuie îmbunătățit prin adăugarea de compost și gunoi de grajd organic, bine îmbătrânit (prelucrat la temperaturi înalte, pentru a inactiva semințele de buruieni). Vă putem sugera și facilita achiziția acestora.

- **Îngrășămintele**

Îngrășămintele chimice pot oferi plantelor o soluție rapidă, dar s-a dovedit că epuizează solul pe termen lung. Soluția durabilă este hrănirea plantelor cu un îngrășământ organic universal. Veți avea nevoie de aprox. o jumătate de kilogram pentru fiecare 10 metri pătrați de sol. Plantele perene și arbuștii vor avea alte cerințe, mai specializate. De asemenea, puteți alege să înființați o cultură de acoperire (siderate), pentru a adăuga substanțe nutritive în sol. Vă putem propune rețete.

- **Irigare**

După cum s-a menționat deja, sunt disponibile diferite sisteme de irigare pentru a se potrivi diferitelor modele de grădină. În timp ce irigarea prin picurare este ideală pentru anumite configurații, poate fi însă costisitoare și necesită o întreținere continuă. Folosirea furtunurilor sau udarea manuală sunt opțiuni viabile, în funcție de dimensiunea și configurația straturilor de cultură. Pentru cei ce doresc înființarea unui sistem de irigare automatizat, Departamentul Calculatoare și Tehnologia Informației, din cadrul UPT s-a angajat să asigure proiectarea gratuită a acestuia.

- **Scule și unelte**

Deoarece grădina este proiectată ținând cont că va fi vizitată la un moment dat de o clasă, numărul de instrumente va reflecta de obicei dimensiunea medie a clasei la școala dvs. Următoarea listă de materiale este estimată pentru o grădină a școlii:

- ❖ Stropitoare (3)
- ❖ Scafă (25-30)
- ❖ Lopata rotunda (2)
- ❖ Lopată plată (2)

- ❖ Sapă de gradină (2)
- ❖ Furcă de săpat (2)
- ❖ Furtun pentru apă potabilă (1)
- ❖ Sfoară de grădină
- ❖ Mănuși de grădinărit (25-30)
- ❖ Etichete pentru plante (50)
- ❖ Roaba (1)
- ❖ Duza de pulverizare (1)
- ❖ Îngrădire

Grădina trebuie să fie împrejmuită pentru a ține departe dăunătorii. Noi ne vom strădui să asigurăm gardurile perimetrale zonelor în care sunt grupate grădinile școlilor, dar, în interiorul acestor blocuri, delimitarea dintre o grădină și alta este responsabilitatea școlilor. Lungimea medie a unei parcele este de 50m, fiecărei școli (cu excepția ultimei școli din fiecare bloc) revenindu-i să construiască un gard cu această lungime. Gardurile din plasă de sârmă cu stâlpi din lemn sau metal sunt, de obicei, mai rentabile decât gardurile din șipci sau pichete din lemn. Alegeți materialul preferat și realizați delimitarea.

Finanțare

Înainte de a începe să calculați necesarul de materiale, va trebui să vă gândiți cum să strângeți bani pentru grădina dvs. În cele mai multe cazuri, puteți avea în vedere o combinație de donații (părinți, producători locali, magazine, s.a) și muncă voluntară. Părinții ar putea să asiste la instalare pentru a reduce sau elimina costurile cu forța de muncă.

4. Îndrumări pentru grădinăritul cu elevii

Unul din scopurile grădinăritului școlar este de a promova înțelegerea și implementarea dezvoltării durabile în general, dar mai specific a agriculturii durabile și a obiceiurilor alimentare sănătoase. Prin urmare, regulile de bază ar trebui să fie aliniate la principiile agriculturii ecologice, permaculturii și eco-agro-silviculturii, dar ar trebui, de asemenea, să se extindă dincolo de tehnicile și metodele de grădinărit.

Principii și metode sugerate pentru grădinăritul în școală

Agricultura organică este un sistem agricol pornit la începutul secolului al XX-lea ca o reacție la schimbările profunde ale practicilor agricole care au devenit din ce în ce mai dependente de adăugarea substanțelor chimice, monoculturile și cultivarea unilaterală a plantelor, pentru a maximiza randamentele. Se bazează pe îngrășăminte de origine organică, cum ar fi compost, gunoi de grajd, etc. și pune accentul pe tehnicile care promovează diversitatea culturilor, cum ar fi rotația culturilor și plantarea plantelor „însoțitoare”.

În grădina școlii e util să folosim metode de cultivare ecologică pentru a crește gradul de conștientizare, a obține o producție durabilă și, bineînțeles, pentru a proteja elevii de substanțe chimice nocive. Agricultură organică exclude utilizarea pesticidelor chimice, a îngrășămintelor minerale sintetice și a altor substanțe sintetice, precum și a organismelor modificate genetic.

Folosirea resurselor locale

Grădina organică a școlii este un instrument excelent pentru a demonstra de ce ar trebui să folosim resursele locale și cum putem face acest lucru. În primul rând, folosim resurse locale pentru a dezvolta un sol fertil prin compostare: adunăm și folosim materiale organice din bucătăria școlii și din afara zonei școlare, din zona vecină sau din comunitate. Împreună cu elevii se pot colecta ramuri și crengi mai groase de la tăierea copacilor sau tufișurilor; se pot colecta frunze, iarbă tăiată, chiar așchii de lemn sau coajă de copac. De asemenea, se poate solicita altor persoane din vecinătate ajutorul pentru obținerea acestor materiale. Sa aveți însă în vedere ca aceste materiale să nu provină din zone cu risc ridicat de poluare, cum ar fi de-a lungul străzilor cu trafic frecvent de autoturisme, anumite zone industriale sau locații similare. Dacă trebuie să achiziționați semințe sau răsaduri, e de preferat să cumpărați de la producători din regiune sau din țară. Ar trebui să fie organice, ori de câte ori este posibil.

Odată ce ați înființat grădina, împreună cu elevii, puteți aduce plante și ulterior chiar produce semințe de plante care sunt mai puțin exigente, cum ar fi roșiile, fasolea, mazărea, unele plante aromatice etc.

Economia circulară și cele 3 R-uri

Circularitatea cheie în grădinăritul ecologic este reciclarea tuturor resturilor de plante care sunt produse în grădină și în gospodărie (în cazul nostru, în școală) prin compostare. Pentru a menține sau chiar pentru a îmbunătăți fertilitatea solului, trebuie să-i dăm înapoi cel puțin substanțele nutritive pe care le scoatem împreună cu produsele recoltate.

În ceea ce privește gestionarea deșeurilor neorganice, școala ar trebui, bineînțeles, să dea un exemplu elevilor și întregii comunități. Reducerea, Reutilizarea și Reciclarea sunt cele trei principii care ar trebui să fie proeminente într-o școală. Grădina școlii poate fi un loc bun pentru a prezenta această aplicare a celor 3-R, în viața de zi cu zi. De exemplu, putem reutiliza diverse obiecte și materiale pentru a construi paturi înalte sau paturi calde în grădină. De exemplu paleții din lemn pot fi un material excelent pentru a crea containere de compost, paturi înălțate, suporturi verticale pentru grădinărit, mobilier de grădină și garduri, însă trebuie să ne asigurăm că nu au fost tratate cu substanțe chimice otrăvitoare.

Îmbunătățirea biodiversității

Grădinile ecologice se bazează foarte mult pe biodiversitate, iar grădina școlară ar putea contribui la sporirea biodiversității dincolo de gardul ei. Biodiversitatea din solul grădinii școlare și de deasupra acestuia formează un agro-ecosistem divers, în care plantele sunt mult mai sănătoase

decât ar fi într-un sistem slab, cum ar fi o monocultura de câmp obișnuită. Dăunătorii și bolile au mult mai puțin șansa de a diminua calitatea și cantitatea legumelor și fructelor. Pământul sănătos se caracterizează prin abundența diferitelor microorganisme cum ar fi bacterii, ciuperci, viermi, insecte etc., care susțin nutriția și sănătatea plantelor. Pentru îmbunătățirea biodiversității solului se poate utiliza: compostul de grădină, plante leguminoase pe care le folosim ca „îngrășământ verde”, se poate practica rotația culturilor și combinarea diferitelor plante (cei mai cunoscuți „vecini buni” sunt morcovii și ceapa, porumbul și fasolea...).

Un pas mai îndrăzneț spre biodiversitate în grădină poate fi realizat prin paturi cu o varietate largă de plante care produc semințe și descendenți. Dacă nu răsturnăm solul, ci doar îl muncim, plantele își pot atinge maturitatea și pot produce semințe într-un proces natural. Plantele care își desfășoară întregul ciclu de viață de la sămânță la floare într-un singur sezon de creștere se numesc plante anuale. Alte plante necesită doi ani pentru a-și termina ciclul de viață (bienale). Cele mai multe legume sunt fie anuale (fasole, salată, mazăre ...), fie bienale (varză, morcovi, ceapă, pătrunjel ...) și doar câteva sunt perene (sparanghel). Multe dintre plante pot produce semințe care ajung la maturitate, totuși cele iubitoare de căldură (ardei, vinete ...) o vor face doar într-un climat protejat. În mod similar, unele plante bienale (de exemplu varză) vor avea nevoie de un adăpost de iarnă. Putem lăsa semințele să încolțească în mod natural, iar în primăvară putem „recolta” răsadurile sau plantele tinere și să le plantăm acolo unde avem nevoie de ele, în timp ce unele pot fi lăsate să crească pe patul original. Acest proces are ca rezultat plante tinere puternice, bine adaptate și o creștere bună de primăvară (dar nu prea devreme).

Începeți ușor și dezvoltați treptat

Este foarte important ca proiectul grădinii școlare să fie ajustat la capacitățile reale ale școlii de a avea grijă de ea, mai ales la început sau ca începători. Este mult mai stimulant pentru toți cei implicați să dezvolte grădină, pas cu pas, decât să înceapă prea mult și să nu gestioneze în mod corespunzător. Succesele mici aduc încurajare și dorința de a face mai mult.

5. Întreținerea grădinii

Întreținerea în timpul anului școlar

Întreținerea grădinii școlare ar trebui organizată astfel încât elevii / clasele, să se implice în activități cât mai diferite posibil. Organizarea acestui lucru depinde de modul în care grădina școlii este integrată în procesul de învățământ: face parte din curriculumul obișnuit sau este oferit ca un curs voluntar; câți elevi sau câte clase sunt implicate, care este vârsta elevilor etc.

Cadrele didactice ar trebui să organizeze lucrări în grădină astfel încât, în mod ideal, fiecare elev și / sau clasă să poată urmări toate etapele cheie ale dezvoltării plantelor și a activităților legate de grădinărit, de la însămânțare până la recoltare. În mod ideal, toți elevii ar trebui să aibă ocazia de a experimenta și de a învăța despre activitățile cheie de grădinărit: compostarea, însămânțarea, creșterea răsadurilor, plantarea; activitățile de întreținere, cum ar fi menținerea

spațiului prin mulcire, plivire, etc., menținerea unei umidități suficiente a solului (prin adăugarea compostului, acoperirea solului cu mulci, udarea sau irigarea, atunci când este necesar); recoltarea și ulterior stocarea semințelor.

Pentru un grup de elevi sau pentru o clasă, se pot organiza lucrări educative de grădinărit. Elevii din fiecare grup sunt responsabili de o sarcină specifică pe care o fac pentru o anumită perioadă de timp și apoi se transformă într-o sarcină diferită. Dimensiunea grupurilor depinde de tipul sarcinilor, de vârsta elevilor, de numărul total al acestora etc. Într-un grup de 3 copii toți elevii vor fi foarte activi; în grupuri mai mari se poate întâmpla ca unii să fie mai activi și unii mai puțin. De asemenea, este avantajos să se combine elevi de diferite vârste în același grup, dacă acest lucru este posibil. Elevii mai în vârstă se simt responsabili pentru cei mai tineri și pentru calitatea muncii depuse; ei pot, de asemenea, să-și transfere cunoștințele, dacă este cazul.

Este foarte important să dați instrucțiuni clare înainte de fiecare activitate: ce vom face, de ce și cum. Unele sarcini pot fi un pic dificile; plantele sunt vii și nu vrem să le distrugem. Prin urmare, o explicație clară și o demonstrație sunt vitale.

Ar trebui, de asemenea, să putem supraveghea munca și să oferim îndrumare, atunci când este necesar.

Întreținerea în timpul vacanțelor

Cea mai mare provocare este păstrarea grădinii școlare întreținute în mod corespunzător în timpul vacanțelor și a sărbătorilor și asigurarea faptului că grădina este sănătoasă și plină de vitalitate atunci când elevii se întorc la școală (mai ales la sfârșitul vacanței de vară). În acest sens, putem beneficia de o bună planificare participativă și de sprijinul personalului școlii, de cooperare cu părinți și voluntari din comunitate. De asemenea noi, cei de la Fundația Eutopia Gardens putem acorda o mână de ajutor.

Pentru ca grădina să fie într-o formă bună la începutul noului an școlar, e nevoie de o planificare în avans și de o bună organizare. Planificarea pentru vară începe deja cu alegerea legumelor, plantelor aromatice și fructifere. Ar trebui să ne concentrăm asupra plantelor care pot fi recoltate, cel puțin parțial, până la sfârșitul anului școlar, la începutul verii, precum și la începutul noului an școlar la sfârșitul verii. Nu putem evita niște produse cu recoltare vara, dar putem să le reducem planificând bine. În vara, cele mai importante sarcini din grădină sunt:

- udare, mulcire, plivire
- recoltare, depozitarea produselor (atunci când este posibil)
- monitorizarea stării de sănătate a plantelor (dăunători și boli)
- cosit iarba în grădină - în jurul paturilor, precum și întreținerea aleilor în jurul paturilor
- întreținerea uneltelor
- alte lucrări de întreținere, cum ar fi întreținerea sau repararea infrastructurii (bănci, depozite, containere pentru compost, poteci, seră ...)

Sunt o mulțime de moduri în care poate fi organizată munca în timpul vacanțelor școlare. Cea mai bună abordare depinde de situația concretă din fiecare școală. Iată câteva sugestii care pot fi, de asemenea, combinate:

1. Profesorul sau profesorii responsabili de grădina școlii pot întocmi o listă cu sarcinile care trebuie îndeplinite pe parcursul verii, precum și cu timpul sau frecvența în care se așteaptă ca ele să fie realizate.
2. Pot afișa lista și pot cere voluntarilor din școală (profesori, personalul tehnic sau administrativ etc.) sau din exterior, să se înscrie pentru sarcini/perioade de timp.
3. Pot organiza o petrecere a voluntarilor pentru grădina școlii: pot invita personalul școlii, părinți, elevi sau alte persoane care se pot înscrie pentru a îndeplini sarcinile, atât individual, cât și colectiv.

Se pot chiar găsi alternative, în caz că ceva nu merge bine.

Concluzii

Am dori să încheiem cu împărtășirea unor experiențe din munca noastră de peste peste 10 ani în care am organizat activități dedicate copiilor: ateliere, expoziții, schimburi de experiență.

Am văzut că, în general, copiii sunt încântați de ieșitul în grădină. Sunt dornici să observe viața. Nu au prejudecăți în privința “murdăriei”, le place să experimenteze în grădină.

Am conștientizat că:

- aducerea copiilor în grădină de la o vârstă fragedă produce cele mai benefice efecte asupra evoluției acestora;
- grădina oferă educatorilor șansa de a lega lecțiile de viața reală, într-un context pe care copiii îl pot înțelege.
- un sprijin foarte valoros pentru școli și grădinițe este schimbul de experiență (unde participanții își prezintă realizările și soluțiile).

Ne-am dat seama că fiecare școală și fiecare grădiniță are propriile provocări, iar înființarea, întreținerea și utilizarea propriei grădini școlare poate fi una suplimentară. Sperăm că acest ghid va ajuta profesorii și școlile să ia decizia de a-și construi Grădina. Fundația Eutopia Gardens le va sta alături pe tot parcursul.

Pentru a afla viziunea și soluțiile noastră pentru dezvoltare durabilă prin educație, informare și acțiune, vizitați website-ul eutopiagardens.org.

Pentru a vă forma o imagine cu privire la Parcul Eutopia, care, începând cu 2023 va găzdui 21 de Grădini Școlare, vizitați website-ul eutopia.garden